

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Ivrisdictione Ecclesiasticâ, & Iudiciis

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. Satisfit Dubiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61847](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61847)

niciatione, sed interdicto utendum erit, c. Romana. de sent. excomm. in 6. & accurate explicatur ab Avila de Censuris part. 5. disp. 1. Item part. 2. c. 4. disp. 1. dub. 5. Suario Tom. 5. disp. 32. & seq. Ratio est, ne Universitate vel Collegio excommunicato innoxios pœna tangat: nec aliū excommunicari debent, quàm quorum culpa excommunicationem meretur. Innoc. in c. Sacro de sent. excomm. Gaill. de pace publ. c. 9. n. 18. Decianus l. 5. c. 50. Navarr. Consil. 9. de excomm. Roderic. To. 4. tit. 28. c. 6. Silvest. V. Excomm. §. 1 n. 10. & seqq. Armilla n. 13. Zerola part. 2. n. 7. addens, si tamen de facto excommunicetur, ut accidisse suo tempore fatetur, excommunicationem obtinere, non tamen respectu innocentium de universitate, sed eorum tantum, qui deliquerunt.

§ 3.

Satisfit dubius de executione.

DVb. 1. An opus sit citatione ejus, contra quem facienda executio est? Menoch. de arbitrar. l. 1. q. 17. quamvis citationem putet Iuris divini esse, adeoque simpliciter necessariam etiam Iudici arbitrario, nihilominus n. 15. fatetur, necessariam non esse, quando exploratum est, nullam absenti defensionem competere. c. Cum sit Romana. de appell. Andr. Gaill. l. 1. obs. 113. esse quidem communem opinionem fatetur de facienda citatione, à Camera tamen non observari. Simpliciter faciendam esse pronunciat. Petr. Ferrar. in Practica. pag. 204. addens rationem, quia is, contra quem agitur, lædi potest. l. Nam ita Divus. ff. de adopt. maximè, quia post sententiam, possunt supervenire ipsi

reo multæ defensiones, quæ impediunt executionem, ut puta, pacti de non petendo, transactionis & simil. Imò reus offerre solutionem potest, & per hoc sistere executionem. Maranta cum distinctione procedit, cui possumus subscribere. Igitur

R. 1. Quando executio facienda est in eadem re, de quâ lata sententia est, non requiritur citatio secundum Bartolum, Alexandrum, & alios: requiritur autem, quando appellatum est à sententiâ, & appellatio deserta. Bart. in l. 1. ff. Nihil novari appellat. interposita. Bald. & communiter DD. in l. Si contra. C. de appellat.

R. 2. Citatio necessaria est, cum executio facienda contra successorem, vel per Iudicem successorem in officio. Ratio, quia hic modus securior est, & evitantur exceptiones, quas opponere potest, quilibet successor, cui minus nota sunt acta contra antecessorem suum.

At verò, quid faciendum, quando reus condemnatus est ad multam pecuniariam, executio autem in aliis bonis facienda? Resolvit Maranta tandem hoc modo. Cum plures actus interveniant, videlicet captura bonorum, pignorum, subhastatio & simil. in illis, quæ nullum præiudicium pariunt, sed reparari possunt, nulla opus esse citatione: esse autem, quando bona sunt alienanda cum translatione domini. Hoc enim damnum vel irreparabile vel admodum difficile est. Expedi igitur, imò necessarium est citare partem adversam, ut proponat exceptiones suas. Atque ita servatum suo tempore Maranta testatur.

Dub. 2. An & quomodo per exceptionem impediatur executio?

aa

R. Omnis

R. Omnis exceptio, quæ post sententiam, & non contra sententiam opponitur, hoc est, quæ non repugnat sententiæ, qualis est compensatio debiti liquidi, & pretii non soluti, executionem impedire potest. *l. 1. C. de re iud. & ibi communiter DD.*

Idem habere locum in exceptionibus peremptoriis, *Gaill. testatur l. 1. obs. 113. & Schvvaumannus l. 1. Processuum Camera c. 62.* non quidem omnibus regulariter, sed in certis casibus à *Gloss. numeratis l. 1. C. de iud. & facti ignor.*

Primo in milite armatæ militiæ, ipso iure *l. 21. de iure delib. & ibi Gloss. in V. Permittro. C. de iud. & facti ignor.*

Secundo in his, qui se defendunt, ne teneantur solvere solitum. *l. Nefennius. s. fin. ff. de re iudic. l. ex diverso. s. fin. solu. matrim.*

Tertio in mandatore super re iudicata convento, qui adversus eos, qui idem mandârunt, actiones sibi mandari, desiderare poterit. *l. 41 ff. de fideiussoribus.*

Quarto, in beneficio *S. C. Macedon. & Velleiani. l. 12. ff. de S. C. Maced.*

Quinto, in minore 25. annis ratione beneficii restitutionis in integrum, *l. Minor. 36. ff. de minoribus.*

Sexto, in exceptione banni, & excommunicationis, *VVurmsf. l. 1. obs. 5.*

Septimo in omnibus exceptionibus, per quas iudicium nullum fuisse monstratur. *tt. C. Quando provoca. non est necesse.*

Atque hæ exceptiones nullitatis vocantur, quæ cum notoriæ sunt, ad impediendam executionem, opponi possunt. *Isaon. in l. 1. de novi op. nunciat. Gribald. commun. opin. V. Exceptio. Gaill. & Schvvaumannus loc. citato.* Quomodo autem pro-

bari debeant exceptiones, quæ executionem impediunt. *Berlichius docet Part. 1. concl. 57. num. 81. Cardin. Tusch. cap. 410. VVurmsf. tt. de appell. observ. 35. Mynsing. centur. 4. observ. 64. Gaill. l. 1. observ. 127. num. 10.*

Dub. 3. An executor ius habet cognoscendi de exceptionibus.

R. Executor de exceptionibus merita causæ concernentibus non potest cognoscere. *l. executorem. c. de exec. rei iudicata.* Neque enim ipsius munus est iudicare, sed quod iudicatum est, ad effectum perducere. Si verò exceptiones non concernant merita causæ, sed sententiam nullitatis arguant, tanquam ex falso instrumento latam, vel alio modo nullam, de iis cognoscere poterit: & si appareat obstare executioni, ad priorem iudicem remittet, si minus iis neglectis executionem urgebit. *l. pen. ff. de confess. l. 2. c. ad l. Cornel. de fals. Mynsing. conf. 6. n. 15. Pet. In-cobi in Pract. pag. 261. Berlich. l. cit. concl. 57. num. 90. Follerius in Praxi censuali, pag. 519. Guido Papa, p. 574.*

Dub. 4. An tertius impedire executionem possit?

R. Possit, quando sua interest. *l. Sepè. ff. de re iudic.* Manet enim integra defensio illi, quamvis sciverit contra alium agi. *Et c. cum super. de sen. & re iudic.* res inter alios acta non nocere aliis regulariter, iuxta constitutiones Canonicas, & civiles asseritur. & ibi *DD. communiter* qui præcipuè admittunt interventionem illam, quando facienda executio est in re non petitâ, & super quâ non est lata sententia, sed super aliâ re. Tunc enim ius

forum producat executionem impedire potest.

Limita 1. ut non admittatur, nisi prius de suo interesse saltem summarie docuerit. 2. ut non procedat, quando ius tertii separatum est à iure principali. Tunc enim novus processus, & nova cognitio causæ requiritur. 3. quando malitiose agitur. Hoc enim quodcumque executor notaverit, illius conatum, exceptionem, & oppositionem nihil facere debet. Quod in praxi diligenter observandum esse. *Andr. Gaill. monet. l. 1. obs. 113. n. 12. Guido Papa decis. 419. num. 2. Angel. de Aret. Instit. de action. §. Sed si quis. Maranta part. 6. iudiciorum §. Executio. n. 57.*

Dub. 5. Quomodo iudex iudici ad executionem cooperetur.

R. Indubitati iuris, & supra indicatum est, iudicem Ecclesiasticum in causis secularibus brachium sæculare implorare, & si contumaciter recuset iudex laicus excommunicare posse. *c. 1. de off. iud. ord. cum opus fuerit publicum convocent (Episcopi) auxilium, non ad præiudicandum, sed potius ad ea, quæ Deo sunt placita, prosequendum. Covarr. l. Pract. qq. c. 10. Roland. consil. 37. Navarr. in c. cum contingat, de reser. Davalos in Director. part. 2. c. 13. Menoch. casu. 452. Gaill. l. 1. observ. 115. Barb. in c. cit.*

E contra iudex Ecclesiasticus laico succurrere in necessitatibus debet, quem admodum annotavit *Gloss. in di. c. 1. & Panorm. ibid. Alterius sic res altera poscit opem.*

Meminerit autem iudex Ecclesiasticus postremum hoc remedium, nec nisi exploratis primò consuetis & propriis ad-

hibendum esse. Igitur si condemnatus Ecclesiasticas censuras floccipendat, contumaciter resistat, nulli monitioni auriem præbeat, laici Magistratus armaram manum & potentiam pro ferocia edomanda auerfat. *c. Cum non ab homine. de iudic. c. Perniciosa. de off. iud. ordin. Felin. inc. Significasti. de off. deleg. Talsibus in V. Brachium. cont. 125. Conc. Trid. sess. 25. c. 3. de Reform. Zypæus l. 4. de iurisd. Eccles. c. 12. ubi tradit auxilium sæculare non à Scabinis, sed ab Officiario præstandum esse. Quod in loco, ubi vivebat ipse, locum habet. Aliàs crediderim ab illo opem implorandam, qui potest, & promptè solet annuere.*

Dub. 6. Ribaldus quidam ad mortem condemnatus pollicetur se mulierem in lupanari prostitutam, matrimonio sibi iuncturum, estne propterea liberandus?

R. In *c. Inter opera. de sponsal. Clem. III. ita loquitur. Statuimus, ut omnibus, qui publicas mulieres de lupanari extraerint, & duxerint in uxores, quod agunt, in remissionem proficiat peccatorum. Quibus verbis permoti aliqui censent eiusmodi Ribaldum à morte liberandum esse, sed absque sufficiente fundamento. Nam neque prædictum caput de temporali supplicio quicquam disponit, nec reip. prodest, hanc viam aperire ad evitandum supplicium sceleratis hominibus, de quibus non constat, meliores, an peiores futuri sint post liberationem. Sed opponunt aliqui non exigua pœna est, cum eiusmodi muliere vitam agere. Honesto viro pœnam fore non diffiteor, viliibus scurris minimè, quibus etiam, cum libuerit, à molestia se per fugam eripient. Quapropter eius generis homines & rei*

nequaquam audiendi, sed destinato supplicio plectendi videntur. Hoc enim reip. interest, & divinæ voluntati in SS. revelatæ conformius. *l. 1. C. ad le. Iul. repetund. l. Capitalium. S. famosos.*

Fieri tamen potest, ut habita ratione personarum, aliarumque circumstantiarum expediat aliquando indulgere eiusmodi, matrimonium, quod arbitrio, & prudentiæ iudicis relinquitur. Quid enim si vir exitius in aliqua arte sit, multumque utilis reip. annon sarius fuerit, servare illum, quam mactare? *l. ad bestias. ff. de pœnis. Maranta part. 6. §. de Torreblanca l. 3. demonol. c. 13. n. 31. V. qua execut. n. 6. diximus §. preced. n. 3.*

Dub. 7. Reus mortis quidam electionem petit, fortè maius merito supplicium electurus, estne indulgendum?

R. Id iure Civili prohibitum esse. *l. Aut damnum. §. proinde. ff. de pœnis.* Liberam mortis facultatem concedendi ius præfides non habent, multò minùs veneno necandi: Neque enim pœna nisi invitis infligitur. *Bald. in l. 1. C. qui ad libert. ven. Roman. singul. 133. Marian. Socin. Son. in c. Sicut. de Iudeis. Felin. in c. Inter ceteras. n. 7. de rescript. & ibi Ripa. n. 75. Cepola in l. fugitivi. n. 59. ibid. Decius. n. 97.* Nihilominus olim multis concessum, hodieque concedi posse, *Gotofr. ad l. citatam notat. Et Menoch. quest. 87.* ostendit, textum *l. Aut damnum* loqui in eo casu, quo certa pœna à lege statuta est. Tunc enim illà & non alia uti, aut cuiquam electionem permittere potest. Præter hæc *Tholos. l. 37. c. 14. n. 9.* ad mortis pœnam inferendam tardos vult esse iudices. allatis quorundam Imperatorum exemplis.

Dub. 8. Quid faciendum reo, qui an-

te executionem, & supplicium moritur, vel seipsum occidit?

Resp. Si praxin spectes, varia est, quemadmodum *Iulius Clarus explicat §. in. q. 51.* Quamvis enim lævire in cadavera mortuorum juri & humanitati videatur contrarium, ut copiosè demonstrat *Anton. Peregrin. l. 4. de iure Pisci p. 305.* testatur nihilominus vidisse se, aliquando delinquentes, quàm actu capturæ à satellitibus occisi fuerant, suspendi ad aliorum terrorem, & hoc, quando delictum erat notorium. Item suspendi quendam incognitum, qui aggressus fuerat alium, & sclopum exonerarat, quem Senatus iussit furcis suspendi. Item alios qui pendente processu seipfos interfecerant furcis publicè affigi. Addit, alicubi omnes qui seipfos ex quacunque causa occidunt, suspendi: alibi eos tantùm, qui pendente processu id faciunt, quia præsumunt id facere conscientia proprii sceleris. Ex praxi igitur nihil certum, & firmum colligere possumus. Leges verò, secundùm interpretationem DD præcipere videntur, ne cadavera defunctorum, injuriâ aliquâ, vel pœnâ corporali afficiantur, quia crimen & pœna morte delinquentes extinguitur. *l. Aut privatim. ff. ad f. c. Turpil. V. Gaill. l. 1. de Pace. c. 20.* Eorum, qui seipfos suspenderunt, etiam conscientia patrati sceleris, corpora, non esse iterum patibulo affigenda. *Farinao. tradit. quest. 10. nu. 80.* ac proinde, ubi nulla in contrarium urget consuetudo, iudici cavendum, ne in cadavera sæviat.

Sed dubium remanet de cadaveribus debitorum, an retineri queant à creditore, donec plenè satisfactum fuerit? *Covarr. l. 1. Variar. c. 1. n. 10.* creberrimo omnium

nium consensu expeditum esse, ait, debitoris cadaveri sepulturam concedendam esse, siue is pauper, siue dives sit. *arg. text. in aurb. v. de functi. seu funera eorum*. Pulcher text. in l. *Cum sit iniustum. C. de sepulcr. violat.* quo in loco passim interpretes hoc commemorant. Imo creditoris appellatio, ne cadaver debitoris sepeliatur, recipienda non est, cum res ista celerem expeditionem exigat, nec ullâ optimâ ratione dilationem admittat. *Gloss in c. Ex parte. de sepulcr. Boer. decis. 287. Grammat. decis. 82. Navarr. Consil. 37. Menoch. casu 283. num 15. Garc. de expens. c. 8. Schvvanmann. l. observ. Pract. car. pag 119. Barb. in c. Ex parte. de sepulcr.* Imò legibus olim veritum erat vivos debitores in nexu habere, quamvis eâ lege pecuniam accepissent, ut *Livius testatur. V. Decianum l. 7. c. 10. n. 20.*

Dub. 9. Quid faciendum, si fur suspensus laqueo fracto decidat incolumis in terram?

R. *Antonius Gomez Tomo III. c. 13. n 37.* quia dubium est, casu, an miraculo acciderit, executionem suspendendam, & consulendam principem esse. In dubio enim sanctius est, nocentem impunitum relinquere quam innocentem condemnare. *l. Absentem. ff. de pœnis. l. 1. §. Si quis ultro. ff. de questionibus.*

Addit, ex historiis constare, precibus Beatæ Mariæ Virginis, aliorumque sanctorum, quosdam liberatos esse: quod quoadocunque certis indiciis constiterit, omninò parcendum erit reis. Cum verò per negligentiam carnificis, vel industria aliquâ suspendendî casus acciderit, arbitrio supremi iudicis definiendum erit, quod magis expedire videbitur. Nam si passim omnes eximantur propter

eiusmodi casus, idem faciendum erit, si inter cædendum gladius exciderit, vel in si ulti dissiliat: item si ignis semel accensus extingatur pluvîâ, aliove modo: quod nec legibus conforme, nec moribus utile, sed vel maximè dissonum, & & noxium esse nemo non videt.

Dub. 10. Quæ sit pœna eorum, qui executores impediunt.

De illis loquimur qui malitiosè impedire conantur justæ sententiæ executionem. Nam executori manifestè injusto resistere licet, ut communiter DD. tradunt. *S. Thom. 2. 2. q. 69. art. 4. Caiet. Bann. Valentia & alii Interp. Ex lu. Cons. Schneidevv. l. 4. Inst. 11. 6. de tertia act. pœnali. n 87.*

R. Quicumque executionem iustam iniuste impedit, ad compensationem omnium damnorum, quæ inde proveniunt, obligatus est. *Dom. Soto. l. 4. q. 6. art. 5. Less. c. 9. D. 26. n. 154.* ex regulâ generali ab omnibus recepta. Qui auctor damni est ad restitutionem tenetur: quia damnum creare alicui, aliud non est, quàm privare illum bono aliquo, quod vel actu habet, vel proximè habiturus est. Unde oritur differentia notatu digna. Aliter reum esse, qui damnificat alios auferendo, quod actu habent, & quod potentiâ tantum. Priore modo ad æqualitatem, ut si abstulisses alicui 100. aureos, totidem deberes reddere: posteriori modo non tenetur ad æqualitatem, ac si actu habuisset bonum ablatum, sed ad æqualitatem potentiæ, pœnatâ ejus conditione, & simul personarum. *V. Dom. Soto l. cit.*

Magistratus igitur æstimabit, quorum, & qualium bonorum jactura fiat ab eo, qui executioni obstat, cui præter restitutionem pœna irrogari potest, quæ in mi-

noribus arbitraria, in grauioribus suprema erit aliquando, puta, si læsæ maiestatis crimen admissum sit, effringendo carcerem, vi eripiendo vinclos, manum iniiciendo apparitoribus, cum actu exequantur. Non enim illorum persona,

ac potestas, sed ipsius Principis violatur. Meritò igitur capitis rei sunt. *Barr. in l. si quis. §. si quos ff. de penis. l. Si non convitii. c. de inur. Guido Papa. decis. 537. n. 5. Tholos. l. 47. c. 40. n. 27. Iul. Clarus. q. 29. & q. 68. nu. 10. Placa. l. 1. delicti. c. 38. n. 7.*

TITVLVS XII.

De Executione privata.

EXecutionem privatam voco, quæ absque iudicis auctoritate, & interuentu, iuris naturalis permissione, vel tacito legum consensu ab illis fit, qui, quod sibi debetur, ordinariis medijs consequi non possunt. Titius, ut exemplo declararem equum meum possidet, nec adigi illa ratione potest, ut iniuriam agnoscat, & alienum restituat, ideo equum aufero, vel equo par pretium. Iuste actum DD. communi assensu farentur. Sed quia hic modus periculo non vacat, & ciere turbas potest, cautelis firmandus est. *Gloss. in c. Ius Gentium. dist. 1.*

§. I.

De compensatione occulta.

Compensatio est debiti & crediti inter se contributio. hoc est, quantitatum, in quibus duo sunt sibi invicem debitores, & creditores, ut id detrahatur de eo, quod reus debet, minimeque debitum censetur, at pronuncietur, quia vicissim ei actor debet. *l. 1. ff. de compens. Molina disp. 560. Sily. V. Compensatio. Arra-*

gon. in 2. 2. q. 62. art. 2. Fill. tr. 39. c. 10. n. 167. Duplex est, publica, & privata. Aliquando enim conficitur auctoritate iudicis ad instantiam debitoris, excipientis de compensatione. *c. Bona fides. de depof.* Aliquando cum iudicis copia non est, vel alia impedimenta sunt privatâ auctoritate fieri potest, non reddendo rem alienam, aut vendicando sibi suam si extat, vel loco illius, quod eiusdem pretii est. Vnde sequitur, vim solutionis habere, & eius locum supplere. *l. Si debitor. ff. qui potior. in pign.*

II. Cum tua res apud alium extat iusto titulo, puta locati, commodati, pignoris, &c. non licet occultè tibi illam reperere, & auferre: modò spes sit illam suo tempore recuperandi. Nam ita auferendo privatur iure suo possessor, cum quo conventum scilicet, ut tanto, vel tanto uti possit re locatâ, vel commodatâ. Ita communiter Theologi eum *S. Thom. in 2. 2. q. 66. art. 5. Caiet. & alii*, qui addunt ad restitutionem teneri, quando res alicuius momenti est, & illius subtractio damnofa.

Excipe